

Handreiking risicocommunicatie gevaarlijke stoffen

Inleiding

Binnen de regio Zuidoost-Brabant wordt gewerkt met gevaarlijke stoffen en worden gevaarlijke stoffen vervoerd. Dit laatste gebeurt in onze regio via de weg, per spoor en via buisleidingen. Om gemeenten op weg te helpen met de risicocommunicatie over gevaarlijke stoffen is deze handreiking opgesteld.

Wat is risicocommunicatie?

Risicocommunicatie omvat voorlichting en communicatie over gevaren en risico's waar mensen aan blootgesteld kunnen worden. Risicocommunicatie gaat over de inhoud van het risico, over handelingsperspectieven waarmee mensen hun zelfredzaamheid kunnen vergroten en over de maatregelen die de overheid zelf neemt om gevaren en risico's te beperken of die worden getroffen wanneer zich een ramp of crisis voordoet.

Risicocommunicatie draagt bij aan het bevorderen van de zelfredzaamheid tijdens rampen en crises. Het biedt mensen inzicht in de consequenties van de risico's én biedt mensen een handelingsperspectief op het moment dat dat risico toch werkelijkheid wordt.

Risicocommunicatie vindt plaats op een moment dat er niets aan de hand is, in de koude fase. Is er daadwerkelijk sprake van een crisis, ramp of incident

dan vindt crisiscommunicatie plaats. Dan kan ook op basis van de aard van het incident een specifiekere of aanvullende handelingsperspectief worden gegeven.

Wanneer risicocommunicatie gevaarlijke stoffen inzetten?

Als zich binnen uw gemeente ontwikkelingen plaatsvinden, denk aan nieuwbouwprojecten, die zich bevinden in het invloedgebied van gevaarlijke stoffen waarmee gewerkt wordt of die vervoerd worden, vormt dit de aanleiding voor het inzetten van risicocommunicatie. U zet de risicocommunicatie hierbij gericht en afgebakend in: de doelgroep zijn de mensen die zich binnen het invloedgebied bevinden (zie verderop meer over de doelgroep).

Ook het vestigen van een bedrijf dat werkt met gevaarlijke stoffen (of een bestaand bedrijf dat gaat werken met gevaarlijke stoffen) binnen uw gemeente kan een aanleiding vormen voor de inzet van risicocommunicatie over gevaarlijke stoffen.

Uw verantwoordelijkheid

Wanneer het om gevaarlijke stoffen gaat die per weg, spoor of buis worden vervoerd, bent u als gemeente afzender van risicocommunicatie. Gaat het om een inrichting die met gevaarlijke stoffen werkt, dan kunt u deze inrichting

via de vergunning verplichten om, naast de risicocommunicatie die u als gemeente inzet, ook risicocommunicatie in te zetten gericht op omwonenden.

De aanpak

Ga na of er een aanleiding is om risicocommunicatie over gevaarlijke stoffen in te zetten.

Mogelijke aanleidingen zijn:

Een nieuwbouwproject in het invloedgebied van gevaarlijke stoffen waarmee gewerkt wordt of die vervoerd worden.

- Het vestigen van een bedrijf dat met gevaarlijke stoffen werkt of opslaat binnen uw gemeente.
- Het uitbreiden van een vergunning van een bestaand bedrijf om met gevaarlijke stoffen te werken of op te slaan.
- Een advies van VRBZO om risicocommunicatie in te zetten omdat een bepaalde ontwikkeling in een gemeente voor een dussdanig grote groep mensen gevolgen kan hebben wanneer zich daar een ongeval voordoet.

1. Is deze aanleiding er, betrek dan de afdeling Communicatie

Ga in gesprek met de afdeling Communicatie en ga samen met de volgende stappen van de aanpak aan de slag.

2. Stel de doelgroep vast

De doelgroep van de risicocommunicatie over gevaarlijke stoffen zijn diegenen die zich in de invloedgebied van de gevaarlijke stof bevinden. Dit kunnen inwoners, maar ook mensen die die gebied werken, studeren of langer verblijven zijn.

3. De kernboodschap

De kernboodschap van de risicocommunicatie over gevaarlijke stoffen bevat altijd de handelingsperspectieven. Deze handelingsperspectieven zijn gebaseerd op de scenario's die zich kunnen afspelen bij een incident met gevaarlijke stoffen.

Zowel tijdens het werken met als het vervoer van gevaarlijke stoffen kunnen zich drie hoofdscenario's afspelen:

1. Brand

2. Explosie

3. Vrijkomen van een giftige stof

Hoe handelt u bij:

HET ONTSTAAN VAN BRAND EN EXPLOSIE

Neem afstand

Ga uw woning of pand uit.
Ga minimaal 200 meter bij de brandhaard of
explosie vandaan.
Neem mee wie u op uw weg tegenkomt.

HET VRIJKOMEN VAN GIFTIGE STOFFEN

Schuil binnen

Zoek een schuilplaats binnen.

Alles dicht

Sluit ramen en deuren en schakel
indien mogelijk ook de ventilatie uit.

Volg nieuws

Blijf op de hoogte van het laatste nieuws
over het ongeluk via radio, tv of internet.

4. Bepaal de inzet van de communicatiemiddelen

Omdat de risicocommunicatie gevaarlijke stoffen zich richt op een specifieke doelgroep (mensen die zich in het invloedgebied van de gevaarlijke stof bevinden) is een gerichte inzet van communicatiemiddelen aan te bevelen. U benadert hierbij de mensen die zich in de zone bevinden waarin de impact van het ongeval het grootst is. Deze zone is gelijk aan de genoemde afstand in het advies dat u heeft ontvangen. Inwoners in deze zone, kunnen bijvoorbeeld huis-aan-huis benaderd worden met een informatiekaart waarin het handelingsperspectief de kernboodschap is. Mensen die werken, studeren of langdurig verblijven in de deze zone, kunnen niet rechtstreeks benaderd worden. Hiervoor is het nodig om de werkgevers, scholengemeenschappen en instellingen waar mensen langdurig verblijven te benaderen met de vraag of zij bijvoorbeeld de informatiekaart onder deze doelgroepen willen verspreiden.

Omdat de informatie op een informatiekaart tot de kern beperkt is, kan het handig zijn om op de gemeentelijke website nadere informatie beschikbaar te stellen zoals een overzicht met veelgestelde vragen over dit thema.

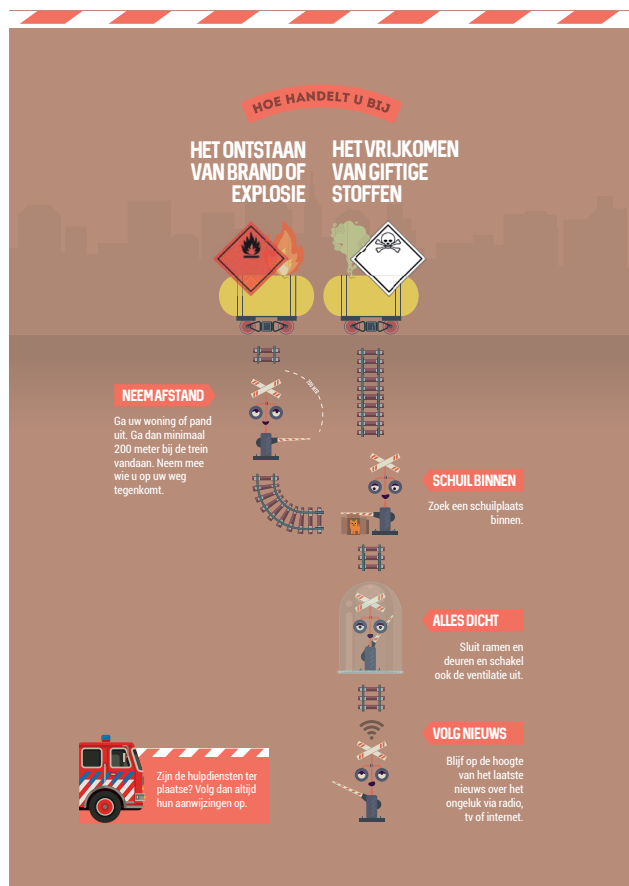
De boodschap kan verder onder de aandacht worden gebracht door middel van een gerichte inzet van sociale media, zoals Facebook. Facebook is zo in te stellen dat de berichten geografisch te targetten zijn waardoor deze slechts de afgebakende doelgroep bereiken.

Voorbeeld: risicocommunicatie vervoer gevaarlijke stoffen per spoor

Voor de spoorgemeenten van Zuidoost-Brabant is een risicocommunicatiestrategie vervoer gevaarlijke stoffen per spoor ontwikkeld. Inwoners in de 200 meterzone van dit spoor (= de zone waarin de impact van een ongeval op het spoor het grootst is) hebben een informatiekaart ontvangen waarbij het handelingsperspectief de kernboodschap was.

Instellingen waar mensen werken, studeren en langer verblijven hebben informatiekaarten en posters geplaatst om onder deze doelgroepen te verspreiden.

Daarnaast is de boodschap ook ondersteund door de inzet van Facebook. Achtergrondinformatie en veelgestelde vragen zijn gebundeld op de website www.ophetjuistespoor.nl. Hier is ook een videoanimatie geplaatst waarin het handelingsperspectief is gevisualiseerd.

Informatiekaart inwoners 200-meterzone spoor

Tot besluit

Heeft u vragen of wilt u een specifiek advies over of ondersteuning bij de inzet van risicocommunicatie gevaarlijke stoffen? Neem dan contact op via risicocommunicatie@vrbzo.nl.

Ook is er voorbeeldbriefing beschikbaar die u kunt gebruiken om het gesprek met de afdeling Communicatie aan te gaan.